

Debattefte I – 2023

Evne og kraft til å bære

*«Ein sjølvstendig og
nyskapande kommunesektor»*

Debattefte I – 2023

Evne og kraft til å bære

KOMMUNESKTORENS ORGANISASJON
The Norwegian Association of Local and Regional Authorities

Debattefte II – 2023

Mellomoppgjøret 2023

KOMMUNESKTORENS ORGANISASJON
The Norwegian Association of Local and Regional Authorities

Debattefte I og debattheft II ønskast svar på i 2023

- **Debattefte I. Evne og kraft til å bære** - svara bidreg inn i KS sitt arbeidsgiver- og interessepolitiske arbeid med følgende tema:
  - 1) utfordringsbilete framover
  - 2) bærekraftig arealbruk
  - 3) omstilling og mobilisering i arbeidslivet
- **Debattefte II. Mellomoppgjøret** – svara gir KS grunnlag til å forhandle på vegne av sektoren i mellomoppgjøret

Kva er dei mest relevante utfordringane framover?

Kva er dei mest relevante utfordringane framover?

- a. Utvikling og sammensetting i befolkninga endrast raskt
- b. Trangare økonomi krev tøffare prioriteringar
- c. Fleire utanfor arbeids- og samfunnsliv
- d. Klima-, natur- og miljøutfordringar tiltek
- e. Digitalisering i ulik fart og med ulik kraft
- f. Større risiko for uønska hendingar
- g. Demokratiet utfordrast frå fleire hald
- h. Mangelfull tilgang til kapasitet og kompetanse

KS spør

1. Er utfordringsbiletet som skildrast i heftet gjenkjennbart for din kommune/ fylkeskommune?
2. Er det fleire langsiktige utfordringar enn det som er skildra, som dere vil peike på?
3. Kva utfordringar meiner de blir spesielt viktig å være merksam på framover?

Korleis styrke lokaldemokratiets evne og kraft til bærekraftig arealbruk?

Areal som avgrensa ressurs gir mogelegheiter og utfordringar

- Vedtak om bruk og vern av ressursar gir store mogelegheiter til å påvirke samfunnsutviklinga
- Krevjande interesseavveiningar
- Auka press i beslutningsprosessen
- Komplekse samanhengar

Klima og naturomsyn i arealpolitikken

- Store klima- og naturutfordringar
- Arealbruk er ein nøkkelfaktor
- Konsekvensane for klima og miljø kan skildrast betre

● Skog ● Fjell ● Åpent lavland ● Våtmark ● Økosystemer i vann

(Kilde: NINA-rapport 1774B)

Illustrasjon: Bly

Nye verktøy og verkemidlar i arealpolitikken

- Tiltak for auka kunnskap og kapasitet
- Økonomiske verkemidlar
- Juridiske verkemidlar

KS spør

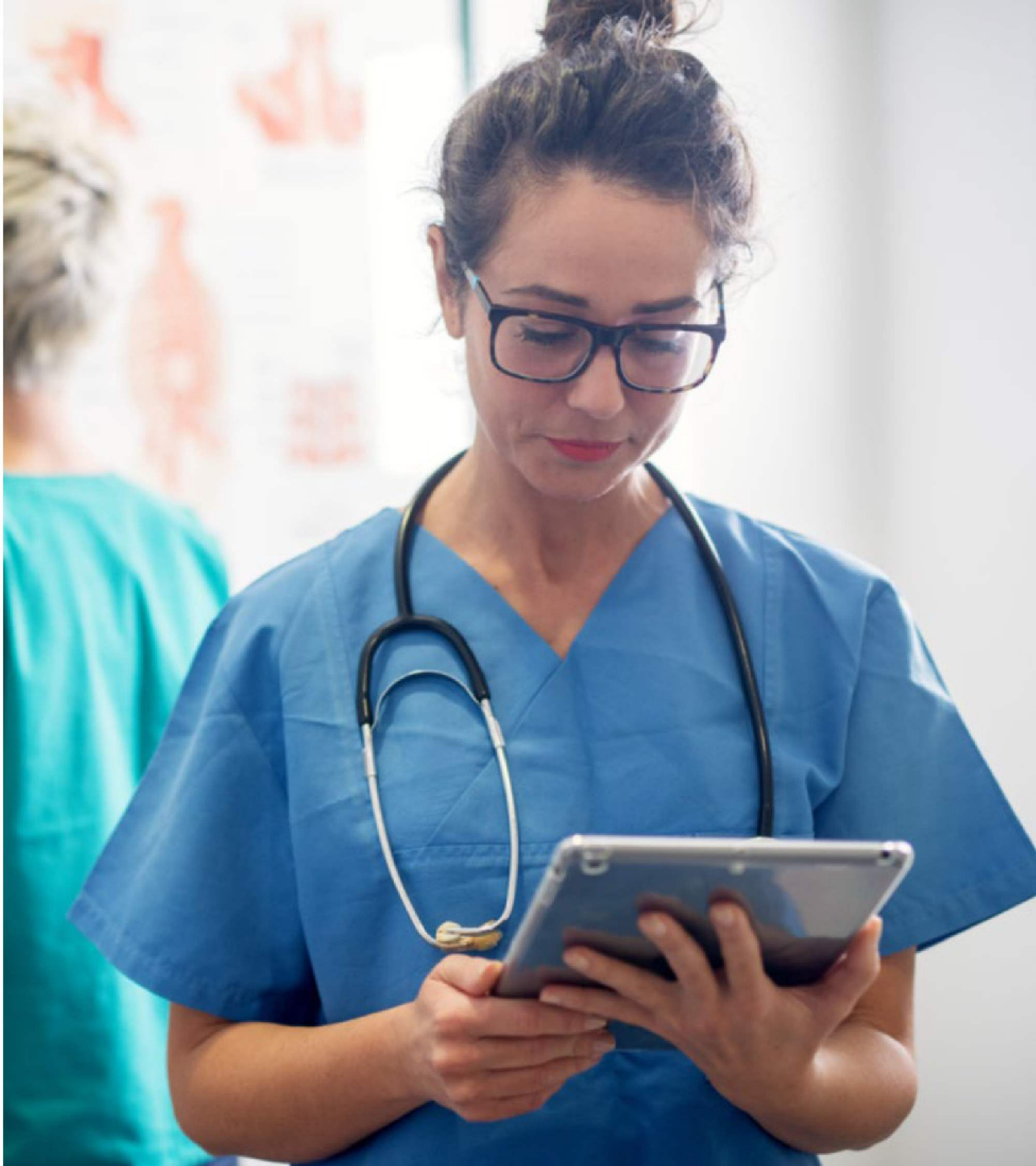
4. Kva moglegheiter og utfordringar opplever kommunane/fylkeskommunane sjølv i arbeidet med bærekraftig arealbruk?
5. Kva nye verktøy og verkemidlar vil vere nyttige og naudsynte i kommunane/fylkeskommunen sitt arbeid med bærekraftig arealbruk?

Døme på kva som kan drøftast:

- Korleis kan fylkeskommunane bidra til at kommunane sin kapasitet og kunnskapsgrunnlag for arealbruksbeslutningar styrkast?
- Vil det vere ønskeleg å få utgreia nærare korleis ei naturavgift på utbygging av urørt natur vil kunne fungere?
- Vil det vere ønskeleg å få utgreia nærare om, evt korleis, kommunestyra kan etablere ei særskild ordning for å ivareta naturinteresser i arealplanlegginga?
- Er det trong for konkrete endringar i plan- og bygningslova eller anna lovverk som kan gje kommunane fleire/forsterka verkemidlar til å ta avgjerder om bærekraftig arealbruk? I så fall – kva?
- Er det trong for konkrete endringar i regelverk eller praksis for utøving av innsigelsesinstituttet? I så fall – kva?

Korleis få til ei raskare
omstilling og mobilisering
av ressursar?

Behovet for raskare omstilling

- Vedvarande begrensa tilgang på kompetent arbeidskraft og trangare økonomi, utfordrar dagens organisering av tenestene og måten oppgavene løysast på.
- Behovet for omstilling er større enn rekrutteringsmogelegheitene, særleg innan helse- og omsorg, men også behov for omstilling innan dei øvrige tenesteområda.
- Leiarar som viser tillit og støtter sine medarbeidarar og tidleg involvering av tillitsvalde er sentralt.
- Teknologi gir høve til å organisere og skape meir effektive tenester, med færre ressursar.

Foto: Mostphotos

Mobilisering av ressursar

- Ressurspotensiale blant egne tilsette
  - utvikle og bruke den kompetansen som er tilgjengeleg der den trengst mest.
  - mobilisere arbeidskraft i forlenga yrkeskarriere, lågare sjukefråvær og at fleire jobbar heiltid
- Innbyggjarane er ein viktig ressurs
  - aktiv bruk av egne ressursar basert på eigenverd og mestring
  - tidleg og samordna innsats for barn og unge
  - frivilleg innsats
- Forene ressursar regionalt
  - dele på ressursar
  - inngå forpliktande samarbeid

Foto: Mostphotos

KS spør

6. Kva er dei største barrierene for å få til ei raskare omstilling i din kommune/ fylkeskommune?
7. Kor ser de dei største mogelegheitene for å mobilisere internt i eigen organisasjon og med eksterne utanfor organisasjonen?

Takk for innspel!

KS, Kommunesektorens organisasjon

